

לע"נ סבתי מורתי רבקה בת יטה ע"ה שכבשה את ההר

לכבוש את ההר

1. שופטים פרק ד

ויספו בני ישראל לעשות הרע בעיני ד' ואהוד מת: (ב) וימקרו ד' ביד יבין מלך פנעו אשר מלך בחצור ושר צבאו סיכרא והוא יושב בסרלשת הגוים: (ג) ויצעקו בני ישראל אל ד' כי תשע מאות רכב ברזל לו והוא לסוץ את בני ישראל בחזקה עשרים שנה: (ד) ודבורה אשה נביאה אשת לפידות היא שפטת את ישראל בעת ההיא: (ה) והיא יושבת תחת תמר דבורה בין הרמה ובין בית אל בהר אפרים ויעלו אליה בני ישראל למשפט: (ו) ותשלח ותקרא לברק בן אבינעם מקדש נפתלי ותאמר אליו הלא צוה ד' אליה ישראל לה ומשכת בהר תבור ולהחית עמך עשרת אלפים איש מבני נפתלי ומבני זבלה: (ז) ומשכתי אליך אל נחל קישון את סיכרא שר צבא יבין ואת רכבו ואת המונו ונתתיהו בידך: (ח) ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי ואם לא תלכי עמי לא אלה:

רש"י תחת תומר - לפי תרגומו של יונתן יש ללמוד שאין מקרא זה כמשמעו, ואין אלו סימני מקום ישיבתה אלא למדנו שאשה עשירה היתה ומן המקומות האלו היתה פרנסתה. והיא יושבת בעירה, עטרות שמה: תחת תומר - תמרים היו לה ביריחו וכרמים ברמה וזיתים בבקעת בית אל שהוא מקום שמן ועפר חיור בהר אפרים בטור מלכא. אומר אני שמוכרין אותה ליוצרי חרס. ויש פותרין עפר חיור שדה זרע [חיסה] כמו שדה הלבן: (ו) הלא צוה - ביד משה כי החרם תחרים כך שניה במכילתא:

2. אליהו רבה פרשה י ותאמר הלא צוה [וגו'], מה ת"ל הלא צוה? אלא כך אמרה לו, לא כך כתוב בתורה ודרשו השופטים היטב וגו' (דברים י"ט י"ח) ומה ענין של אחריו? - כי תצא למלחמה.

3. יהושע פרק יז וידברו בני יוסף את יהושע לאמר מדוע נתתה לי נסלה גורל אחד וסבל אחד ואני עם רב עד אשר עד לה ברבני ד' (טו) ויאמר אליהם יהושע אם עם רב אתה עלה לך היערה ובראת לך שם בארץ הפרזי והרפאים כי אץ לך הר אפרים: (טז) ויאמרו בני יוסף לא ימצא לנו הקר ורכב ברזל בכל הפנעני הישב בארץ העמק לאשר בבית שאן ובבנתיה ולאשר בעמק יזרעאל: (יז) ויאמר יהושע אל בית יוסף לאפרים ולמנשה לאמר עם רב אתה ולם גדול לך לא יהיה לך גורל אחד: (יח) כי הר יהיה לך כי יער הוא ובראתו ויהיה לך תצאתיו כי תוריש את הפנעני כי רכב ברזל לו כי חזק הוא:

4. שמות פרק כג

(כז) את אימתי אשלח לפניך והפחתי את כל העם אשר תבא בהם ונתתי את כל איביך אליך ערף: (כח) ושלחתי את הצרעה לפניך וגרשה את החזי את הפנעני ואת החתי מלפניך: (כט) לא אנרשנו מפניך בשנה אחת פן תהיה הארץ שממה ורבה עליך חית השדה: (ל) מעט מעט אנרשנו מפניך עד אשר תפירה ונחלפת את הארץ:

5. דברים פרק ז

(כ) וגם את הצרעה ישלח ד' אליהם בם עד אבד הנשארים והנסתרים מפניך: (כא) לא תערץ מפניהם כי ד' אליהם בקורבן אל גדול ונורא: (כב) ונשל ד' אליהם את הגוים האל מפניך מעט מעט לא תוכל פליתם מהר פן תרבה עליך חית השדה: (כג) ונתנם ד' אליהם לפניך והמם מהומה גדולה עד השמדם: (כד) ונתן מלכיהם בידך והאבדת את שמם מתחת השמים לא יתיצב איש בפניך עד השמדך אתם:

6. דברים פרק ו - והיה כי יביאך ד' אליהם אל הארץ אשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב לתת לך ערים גדלות וטבת אשר לא בניית: (יא) ונתיים מלאים כל טוב אשר לא מלאת וברת סוצובים אשר לא חצבת קרמים וזיתים אשר לא נטעת ואכלת ושבעת:

7. נחמיה פרק ט כד-ה ויבאו הבנים וירשו את הארץ ופנעו לפניהם את ישיבי הארץ הפנענים ונתנם בידם ואת מלכיהם ואת עממי הארץ לעשות בהם כרצונם: וילקדו ערים בצרות ואדמה שמנה וירשו בתיים מלאים כל טוב ברות סוצובים קרמים וזיתים ועץ מאכל לרב ויאכלו וישבעו וישמינו ויתעדנו בטובך הגדול:

8. שמואל א פרק יז לד-לו ויאמר דוד אל שאול רעה היה עבדך לאביו בצאן ובא הארי ואת הדוב ונשא שה מהעדר: ויצאתי אסריו והפתיו והצלתי מפיו ויקם עלי והסזקתי בזקנו והפתיו והמיתיו: גם את הארי גם הדוב הפה עבדך ונתה הפלשתי הערל הזה פאסד מהם כי טרף מערכת אלהים חיים:

9. מלכים א פרק יג כג-כד ויהי אסרי אכלו לסם ואסרי שתותו ויסבש לו הסמור לנביא אשר השיבו: ונלה וימצאהו אריה בדרה וימיתהו ונתה נבלתו משלכת בדרה והסמור עמד אצלה וסאריה עמד אצל הנבלה:

10. מלכים ב פרק ב כג-כד ויעל משם בית אל והוא עלה בדרך ונערים קטנים יצאו מן העיר ויתקלו בו ויאמרו לו עלה קרם עלה קרם: ויפן אסריו ויראם ויקללם בשם יקוק וימצאנה שתיים דבים מן העיר ויתבקענה מהם ארבעים ושני ילדים:

11. עמוס פרק ג ד, ח הישאג אריה ביער וטרף אין לו היתן קפיר קולו ממענתו בלתי אם לכד: אריה שאג מי לא יירא אדני יקוק דבר מי לא ינבא:

12. מיכה פרק ה ז והיה שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים כאריה בבקמות יער כפפיר בעדרי צאן אשר אם עבר ורמס וטרף ואין מציל:

13. עין איה שבת א' נט הפליאות המזדמנות על חקי ההשגחה ויתר הלימודים הטובים שהם אורו של עולם, הם מוכנים בהשגחה נפלאה ע"פ סדרי החכמה האלהית, שעל ידם יתרומם האדם לבינה יותר גבוהה מההבנה השטחית. מובן הדבר שהבינה העמוקה תביא לעולם [את] הטובה האמתית בארצות החיים והמוסר הטוב, מה שאין ההבנה השטחית יכולה להביא זאת. אמנם כדי שתעורר הפליאה את כח החושב ורגשות הלב באופן מלא, כדי שיהיו הכל מוכנים לקבל הרושם הטוב של ההבנה השלמה כשתבא אחר הפליאה, כדוגמת "מים קרים על גפוש עיפה", שהצמאון הקדום מכין את ההתקבלות הטבעית. ע"כ צריך שתהי' הפליאה הולכת בכל תוקפה ומשרטת שרט גדול בנפשות רבות. וכשתפעול בכל תוקף לזעזע את המון כחות הנפש, אז, רק אז, תתקבל בכל כח האמת הברורה כשתבא לפתור את השאלה המסובכה. וזה הדין נוהג בכל השאלות הגדולות שלפי ערך גדלן, ולפי הערך של גדולת הפעולה הצריכה לבא ע"י הפתרון האמיתי כשיתגלה בעולם, כן צריך שיגדל כח הזעזוע של חסרון הידיעה, של המבוכה הנוראה לפני התגלות מאור האמת. וכן הדבר נוהג בשאלות הכלליות הנוגעות לכלל המין האנושי ומוסריותו, דיעותיו והגינותו, הנוגעות בארצות חיי הגשמיים והרוחניים. וכן הדבר נוהג ג"כ במקרה פרטי, שג"כ אינו יוצא מהסדר הכללי מפני שהוא נוטל בו את מקומו הראוי לו. ע"כ שאלה זו, שהיתה צריכה לפעול פעולה חזקה ונמשכת בתשובתה, היתה ההנהגה המזדמנת שעשתה רושם גדול בפליאתה. כי העני' הסוערה היתה בטענותיה מרעשת את הלבבות, ומי שישקוט רוחה זרחה כל משתומם על כלל מציאות המאורע לא מדמן לה. כה היה הרושם הולך הלך וחזק.

14. קובץ ג, רע"ח

מתכנסים הם לפעמים בתוך הלב כל יסורי העולם,

כל עיניי הנשמות ועיניי הגופות.

האדם אינו מוצא מנוח ללבבו. חפץ הוא בתיקונו של עולם,

והעולם עומד לעומתו בכל כיעור וניוול, בכל עוצב ויגון קודר שלו.

ונפשו בוכה במסתרים. מי ינוד לו, מי ינחמו?

המציאות קשה מברזל, והיא מטפתת על פניו.

מתכנס האדם בתוכיותו כחומט בקליפתו, ומנוח אין.

הומה אז מקרב נשמתו למקור הישע,

למעין האושר וההרמוניה של כל היש.

אל אלהים דלפה נפשי.

כמים קרים על נפש עיפה באה שמועה טובה, ממקור חי העולמים.

"לא נבראו עיטובים בעולם,

בין עיטובים גשמיים

בין עיטובים רוחניים

כדי לעכב זכרים.

אלא כדי לחזק על ידי ההתעכבות

עוד יותר ויותר את זרם האורה."